

Tomma kärnor i vårkorn

Av *Försöksledare Harriet Blohmé,*
Hushållningssällskapet Malmöhus

Sammanfattning

Under sommaren 2004 gjordes en inventering i sortförsöken i vårkorn för att undersöka om förekomsten av tomma kärnor var sortbundet eller orsakat av andra faktorer. Skillnaderna i antal tomma kärnor var emellertid betydligt större mellan försöksplatserna än mellan sorterna, vilket tyder på att odlingsbetingelserna haft en större inverkan på kärnbildningen än vad de enskilda sorterna haft. Den ogynnsamma väderleken med först en lång period av torka som följdes av stora temperaturskillnader i början av juni har troligen stressat vårkornet under blomningsfasen. I dessa försök finns inget samband mellan antal tomma kärnor och skördenivå för respektive sort.

Bakgrund

I många kornfält observerades under försommaren att det lyste vitt av tomma kärnor, ett fenomen som ibland kallas "Lanternsjukan". Diskussion uppstod huruvida detta var bundet till den enskilda sorten eller orsakat av t ex väderbetingelserna. För att i någon mån belysa detta gjordes en inventering i sortförsöken i vårkorn, L7-401.

Metodbeskrivning

Totalt sju vårkornförsök i Skåne med 20 olika vårkornsorter inventerades. I varje parcell valdes slumpvis 25 ax ut. Av dessa räknades antal ax med förekomst av tomma kärnor. Därefter räknades hur många tomma kärnor det fanns på dessa ax. Totalt omfattar således undersökningen 700 ax per sort och 2 000 ax per försöksplats.

Tabell 1. Uppgifter om försöksplatserna.

Försöksplats	Jordart	Sådatum	Datum för räkning
Nya Wilhelmsfält, Ängelholm	mmh ISa	14 april	10 augusti
Sandby gård, Borrby	nmh IMo	12 april	16 juli
Fatterslund, Hjärup	mmh ML	3 april	12 juli
Jordberga gods, Jordberga	nmh mo LL	2 april	26 juli
Ivetofta, Bromölla	nmh ISa	13 april	4 augusti
Gödstorp, Mörap	mmh IMo	21 april	13 juli
Brunslöv, Hörby	nmh mo LL	15 april	23 juli

Resultat och diskussion

I diagram 1 redovisas resultatet från de enskilda försöksplatserna oavsett sort. Fungicidbehandling har utförts med 0,6 l Stereo + 0,3 l Amistar i två av fyra block i samtliga försök.

Det finns inget som tyder på att fungicidbehandlingen påverkat förekomsten av tomma kärnor, varför obehandlat och behandlat redovisas tillsammans.

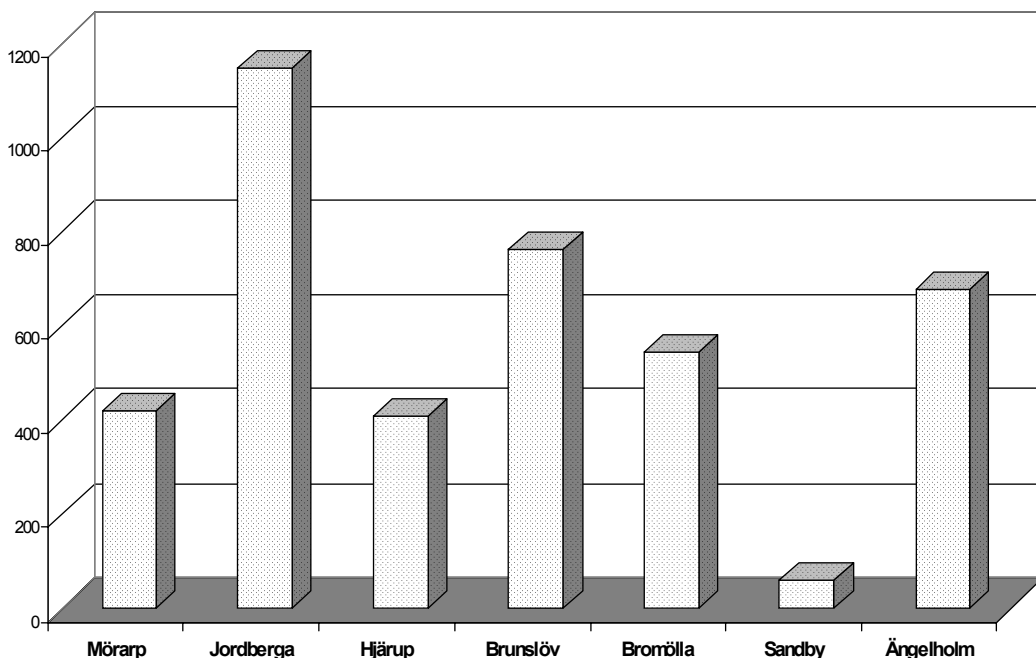
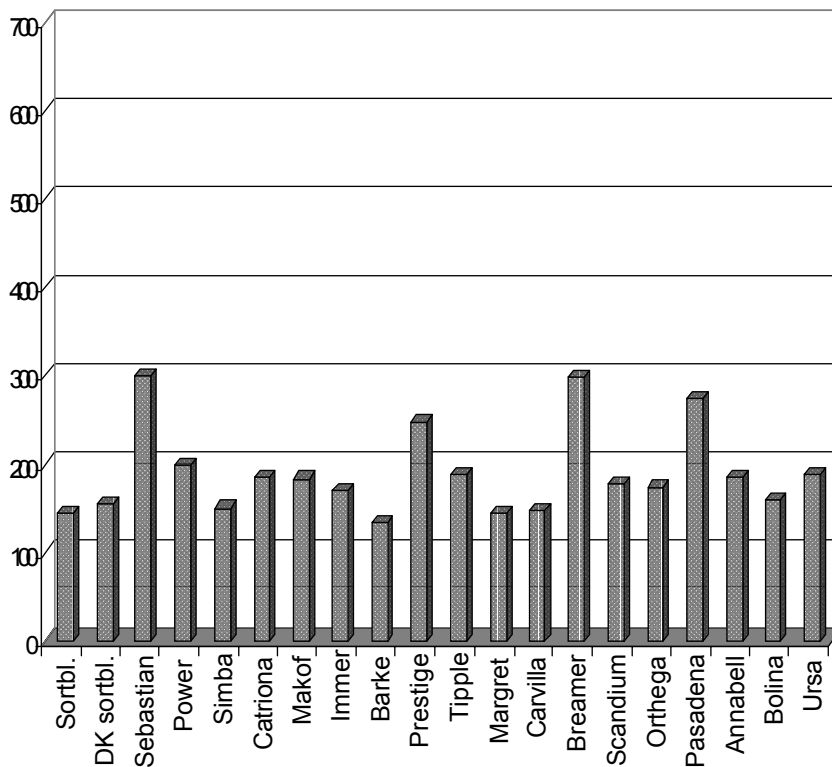

Diagram 1. Antal tomma kärnor totalt på de enskilda försöksplatserna, oavsett sort.

Den stora skillnaden mellan försöksplatserna tyder på att andra faktorer än sorten har större betydelse vid förekomst av tomma kärnor. En möjlig orsak kan vara att väderleken under axgång och blomning varit avgörande vid matningen i axen.

Störst förekomst av omatade kärnor fanns i försöket på Jordberga, och minst andel i försöket på Sandby gård. Försöket på Jordberga såddes den 2 april och har varit längre kommit i utvecklingen än försöket i Sandby, som såddes 10 dagar senare.

Dessutom var det större skillnader i temperaturen under de första dygna i början av juni mellan sydväst och sydostsidan av Skåne. I sydvästskaåne varierade min och max-temperatur med temperatur upp mot 24 grader på dagen och ned till 3-4 under natten. I sydost var temperaturen betydligt jämnare. Vårkornet har då befunnit sig i olika utvecklingsstadium i de enskilda försöken just under denna stressande väderperiod, vilket skulle förklara skillnaderna mellan de olika försöksplatserna.

Diagram 2. Antal tomma kärnor per sort. Medeltal av 7 försök i Skåne.

Som framgår av diagram 2 är det fyra sorter som avviker från övriga. Sebastian, Breamer, Pasadena och Prestige har samtliga mellan 250 - 300 tomma kärnor, medan övriga sorter håller sig mellan 150 – 200 st. Någon direkt koppling till de olika sorternas tidighet finns inte; Breamer och Prestige är tidiga sorter medan Sebastian och Pasadena har en senare mognad, samtidigt som t ex Barke. Helt avgörande har varit i vilket utvecklingsstadium de enskilda försöken och de enskilda sorterna varit i då det var extra kallt – det behöver inte skilja mer än någon dag i kornets utveckling mellan skadade och oskadade småax. Inventeringen var av mer orienterande karaktär varför det inte går att dra några slutsatser om vilka växtfysiologiska faktorer som kan finnas till grund för skillnaden mellan sorterna.

Det är viktigt att påpeka att det av dessa totalt 700 ax per sort som avräknades förekom som mest 300 tomma kärnor, vilket inte kan antas ha haft någon inverkan på kärnskorde. Troligen har det också skett en kompensation i att kvarvarande kärnor blivit större i de ax där några kärnor inte utvecklats. Resultaten från de enskilda försöken ger inte heller någon indikation på ett samband mellan kärnskorde och antal omatade kärnor, åtminstone inte i den omfattning det förekommit i dessa försök.